

O'zbekiston adabiyoti va san'ati

ЎЗБЕКИСТОН АДАБИЁТИ ВА САЊАТИ

Haftalik gazeta • 1956-yil 4-yanvardan chiqqan boshlagan

e-mail: uzas@b2c.uz

2012-yil 4-may • №18 (4157)

МУСТАҚИЛЛИК МАЙДОНИДА БОБОМНИ ТОПДИМ

Ўзбекна одоб-ахлоқ, меҳр-оқибат, ўзаро ҳурмат сингари фазилатлар қон-қонимизга сингиб кетган. Шунинг учун кундалик ҳаётда уларга қатъий амал қиламиз. Айтилик, метрополитен вагонларида "Хурматли йўловчилар! Ёш болалар, ногирон ва ёши катта одамларга жой берин!", деган сўзларни эшитиб беихтиёр хушёр тортамиз. Жамоат транспортда ёш йигит-қизларнинг нуруний отахону онахонларга, болаларга кўрсатётган эҳтиромини кўриб кўзимиз қувонади.

Миллий қадриятларимизга мос аъёнларимиздан бири — ўтганларни ёд этиш, аждодларимиз эзгу амалларини эслаш, уларнинг руҳларини шод қилиш. Қолаверса, бугун орамизда бўлган қарияларни эъзолаш, улар ҳолидан хабар олиш ҳам асл удуларимиздан. Шу сабаб, ҳар йили 9 май мамлакатимизда Хотира ва қадрлаш кунли сифатида кенг нишонланади.

Биз Ватан озодлиги учун курашган, Иккинчи жаҳон уруши жангдоҳларида қаҳрамонлик кўрсатган, миллат гурурини ҳимоя қилган, эл шаънини баланд кўтарган, юрт равнақиға муносиб ҳисса қўшган ота-боболаримиз билан доим фахрланамиз. Юракларимизда маърифатпарвар Фитратнинг куйидаги қаломи акс-садо бериб туради: "Ватан менинг жону таним, саждагоҳимдур. У менинг тўлин ойим, тинч-

омоним, иззатим, шарафим. Каъбам, қиблам ҳамда гулистонимдур".

Мен пойтахтимиздаги Муस्ताқиллик майдоғида барпо этилган Хотира мажмуини зиёрат қилганимда ҳар гал кўнглимдан ана шундай ўйлар кечади. "Мотамсаро она" ҳайкали пойида турган кишиларни кўп қузатганман. Улар, аввало, юртимиз тинчлигиға кўз тегмасин, элимиздан кўт-барақа аримасин деб, бугунги кунға шукрона айтади. Қўлларини очиб, жангдоҳларда тинч ва осуда ҳаётимиз учун жонларини фидо қилган мард ўғлонларимиз руҳиға дуолар ўқийди.

Ўдимда, 1999 йили Хотира мажмуиға Иккинчи жаҳон урушида ҳалок бўлган юртдошларимизнинг номлари ёзиб қўйилгани ҳақида эшитдик. Республикаимизнинг турли ҳудудларидан одамлар пойтахтдаги Хотира майдоғиға келиб, кимдир урушда ҳалок бўлган отасини, кимдир акасини Хотира китобидан топаётган экан. Дарвоқе, менинг бобом (отамнинг акаси) Мамиров Бегбўта ҳам айни навқирон ёшида урушға кетган. Авваллиға у жангдоҳлардан қишлоққа хат жўнатиб туради. Кейин эса... ҳеч қандай хабар келмайди. Катта энам то умрининг сўнги кунларигача, салкам ярим аср умид узмай, бобомнинг йўлиға кўз тикди...

Отам иккимиз сўнги илж билан

Тошкентға келдик. Хотира майдоғини зиёрат қилдик. Урушда иштирок этиб, ҳалок бўлган аскарлар рўйхат асосида вилоятларға ва туманларға бўлиниб, алоҳида-алоҳида Хотира китобига ёзиб қўйилган экан. Жиззах вилояти, Фаллаорол тумани... Зарҳал саҳифаларни очиб, аскарлар орасидан бобомнинг исм-шарифини қидираяпман... Ва мана ниҳоят топдим: Мамиров Бегбўта 1918-43.

Уша пайтдаги ҳолатимизни, хистуйғуларимизни ифодалашға сўз ожиз. Ота-бола бир-биримизни бағримизға босиб унсиз йиғладик. Бу севинч кўз ёшлари эди. Ҳа, Истиқлол шарофати билан отам йўқотган акасини, мен эса бобомни Муस्ताқиллик майдоғидан топдим...

Инсон хотира билан тирик, қадр билан улғў. Юртбошимиз таъкидлаганидек, Хотира деганда биз бу фойни дунёдан ўтган аждодларимизни эслаш, уларнинг чирогини ёқиб, эзгу ишларини давом эттиришни тушунамиз. Бу ҳалқимизға хос азалий фазилатдир. Қадрлаш дегани бу она диёримизни, ҳалқимизнинг озодлик ва истиқлолини, эркин ва фаровон ҳаётини мардлик ва шижоат билан ҳимоя қилган фидоий ватандошларимизни ёдға олмоқ, уларға муносиб ҳурмат ва эҳтиром кўрсатмоқдир.

Давоми иккинчи саҳифада.

9 май – Хотира ва қадрлаш кунли

Бухоро шаҳридаги «Муҳаммад Наршахий» маҳалласида яшовчи Салим ота Ҳамроев Иккинчи жаҳон урушидан қайтган, узоқ йиллар ҳуқуқ соҳасида хизмат қилиб, эл-юрт тинчлиги, осойишталигини таъминлаш, фуқароларнинг ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилишға ўз хиссасини қўшди. «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган юрист» унвонига сазовор бўлди. Бугун фарзандлари даврасида кексалик гаштини сураётган отахоннинг тажрибасидан қўллар сабоқ олишға ошиқанда муқотлар чоғида у ёшларни доим Ватан-

ДОРИДОМОН КУНЛАР ҚАДРИ

ни севишға, тинчликни қадрлашға ундайди. — Бугун ёшларға яратилаётган имкониятлар, уларнинг ўқиб, изланиши учун кўрсатилётган гамҳўрликни кўриб, жуда қувонаман, — дейди С.Ҳамроев. — Истиқлол самараси бўлган бундай улкан имкониятлар ва яратилган кенг шароитта ёшлиғи суронли йилларға тўри келган биз, кексалар ҳавас қилсак арзийди. Ҳалқимиз нене машаққатлар эвазига эришган бугунги доридомон кунларнинг доим қадрига етайлик.

Суратда: Салим ҲАМРОЕВ 22-умумтаълим мактаби ўқувчилари билан.

Тоҳир ИСТАТОВ (Ўза) олган сурат.

ХОТИРА МАЙДОҒИ

Хотира майдоғи — қадр майдоғи, Оқибат, муҳаббат, меҳр майдоғи. Оналар соғинчи, дарду армони — Ватан деган неча ботир майдоғи.

Баҳор. Қадирғочлар айвонға қайтди, Кўш ўз ўрниға — кайвонға қайтди. Юртим деб жон берган ўғлонлар руҳи Она йиғлаб турган майдоғиға қайтди.

Ўзбек хонадон, ўзбек айвони — Йигитнинг номуси, ори, йиғони. Ватандек севамиз, жондек севамиз Меҳрибон Онани, буюк сиймони.

Бу менинг Ватаним, бу менинг уйим, Ҳовлимда райҳоним, гулим, нозбўйим. Онамға қарасам, гўдак бўламан, Боламға қарасам, ўсади бўйим.

Хотира майдоғи — қадр майдоғи!

Рустам МУСУРМОН

АНЪАНАЛАРИМИЗ НАМОЙИШИ

Қадимий аъёнлар, қадриятлар, ҳалқ оғзаки ижоди намуналари неча асрлардан бери тарих синоволидан ўтиб, бугунги кунимизгача етиб келди. Уларни асраб-авайлаш ва келгуси авлодларға етказиш, аъёнларға замонавийлик руҳини бахш этиш бугунги глобаллашув замонида, айниқса, муҳим аҳамиятға эға. «Ўзбекистон маданияти ва санъати форуми» жамғармаси ҳамда ЮНЕСКОнинг юртимиздаги ваколатхонаси томонидан ўтказиб келинаётган «Асрлар садоси» аъёнанив маданият фестивали бу йил 5-6 май кунлари Қорақалпоғистон Республикасининг Нукус шаҳри ва Эллиққалъа туманида бўлиб ўтади. Мазкур фестивал илк мартаба 2008 йили Қашқадарёнинг Китоб туманида ташкил этилган бўлса, 2009 йили Тошкент вилоятида, 2010 йили Хиванинг Ичан-қалъа мажмуида ва 2011 йили қадимий Бухоро шаҳрида қизгин руҳда ўтган эди.

Бу йилги тадбирлар учун

Қорақалпоғистондаги икки тарихий қадамжо — машҳур Савицкий номидаги санъат музейи ва Эллиққалъа туманида жойлашган Тупроққалъа ёдгорлиги танланди.

Фестивалда дастлаб ҳалқ сайилари ва миллий ўйинлар, фольклор жамоалари чиқишлари, безакли амалий-санъат кўргазмаси намойиш этилади. Лапару ўланлар, ёр-ёру термалар, бахшилар, халфалар айтимлари, достонлардан намуналар, кўйирчок усталари чиқишлари, улашчилар, от спорти мусобақалари, улоққўпкари ўйинлари, аъёнанив хўроз ва кўчқор уриштириш, дорбозлар чиқиши, каштадўзлик, гиламдўзлик, қулоччилик, миниатюра, ёғоч ўймакорлиги, қандакорлик каби амалий санъат намуналари кўпчилиқда қизиқиш уйғотиши табиий. Миллий мусика асбобларини ишлаб чиқарувчи устахона очилиши ва амалий

семинарлар, олимларнинг маҳорат дарслари, пазандалар беллашуви, миллий либретлар кўргазмаси ҳам фестивал таркибидан ўрин олган. Шунингдек, "Оролбўйи: ҳудуд ривожланишининг тарихий, экологик ва ижтимоий жиҳатлари" мавзуида ўтказилаётган давра суҳбатида Оролбўйи ҳудудида ҳаёт тарзини яхшилаш муаммосига эътибор қаратилади. Унда ҳудуднинг бир маромда ривожланиши учун зарур инновацион лойиҳалар тақдим этилади. Савицкий номидаги музейда замонавий санъат бўйича кимшодди савдоси бўлиб ўтади.

"Асрлар садоси" фестивалиға Австрия, АКШ, Буюк Британия, Венгрия, Германия, Испания, Италия, Россия, Хитой, Франция, Швейцария ва Япониянинг ҳалқаро ташкилотлар вакиллари ва дипломатик корпус вакиллари таширф буюради.

Тадбирда турли вилоятлардан келган янғ яхши фольклор жамоалари иштирок этади. Таниқли санъаткорлар ва фольклор жамоалари иштирокида гала-концерт тадбирға ўзгача жозиба бағишлаши шубҳасиз.

Ўз мухбиримиз.

ИЖОДИЙ ҚАМОЛОТНИНГ ЮКСАК ЭЪТИРОФИ

Журналистика соҳасида "Олтин қалам" VII Миллий мукофоти учун ҳалқаро танлов ғолиблари ва совриндорлари аниқланди.

Президентимиз Ислам Каримов ташаббус билан журналистика соҳасида "Олтин қалам" VII Миллий мукофотининг таъсис этилган ижодкорларни излаишға, янада фаолликка, ҳалқ жамият, Ватан олдидаги юксак бурч ва масъулиятини тобора тараф аниқлашға ундамоқда.

"Туркистон" саройида журналистика соҳасида "Олтин қалам" VII Миллий мукофоти учун ҳалқаро танлов ғолиблари ва совриндорларини тақдирлашнинг Китоб туманида тантанали маросимда бу жиҳатлар яна бир бор ўз ифодасини топди. 3 май — Жаҳон матбуоти эркинлиги кунига бағишлаб ўтказилган ушбу тадбирға турли вазирлик ва идоралар, жамоат ташкилотларининг вакиллари, оммавий ахборот воситалари ходимлари, хорижий дипломатик корпус ва ҳалқаро ташкилотларнинг юртимиздаги ваколатхоналари раҳбарлари тақлиф этилди.

Ўзбекистон Журналистлари ижодий уюшмаси раиси, мазкур танлов ташкилий қўмитаси раиси Ш.Ғуломов ва бошқарув Президентимиз Ислам Каримов раҳнамоллиғида қўли фуқаролик жамиятини барпо этиш, ҳалқимиз маънавиятини юксалтириш йўлидаги эзгу сай-ҳарақатларда миллий медиа соҳа фаолиятини бугунги тезкор давр талабига мос тарзда ташкил этишға алоҳида эътибор қаратилаётганини таъкидлади. Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси, ўнға яқин қонун ҳужжатлари оммавий ахборот восит-

таларининг эркин ва самарали фаолият кўрсатиши, уларнинг юртимизда кечаётган туб ижобий ўзгаришлар жараёнининг фаол иштирокчисига айланушида муҳим ҳуқуқий асос бўлиб хизмат қилмоқда. Мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш концепцияси оммавий ахборот воситалари фаолиятида ҳам янғи босқични бошлаб берди. Унға қўра, медиа соҳани ислох этишға доир миллий қонунчилик тизими тобора такомиллаштирилмоқда. Журналистларни ҳар жиҳатдан қўллаб-қувватлаш, уларнинг жаҳон андозалари даражасида фаолият кўрсатиши учун зарур имконият ва шароитлар яратилмоқда.

Президентимизнинг 2011 йил 30 декабрдаги «Оммавий ахборот воситаларини янада ривожлантириш учун қўшимча солиқ имтиёзлари ва афзалликлар бериш тўғрисида»ги қарори медиа соҳа мустақиллигини таъминлаш, давлат ҳокимияти ва бошқарув органлари устида жамоат назоратини ўрнатишда муҳим дастуриламал бўлмоқда. "Олтин қалам" Миллий мукофоти учун ҳалқаро танлов Ўзбекистон Жур-

налистлари ижодий уюшмаси ҳамда Журналистларни қайта тайёрлаш ҳалқаро маркази томонидан Электрон оммавий ахборот воситалари миллий ассоциацияси, Муस्ताқил босма оммавий ахборот воситалари ва ахборот агентлиқларини қўллаб-қувватлаш ва ривожлантириш жамоат фонди, Миллий телерадиокомпанияси, Ўзбекистон Республикаси Маданият ва спорт ишлари вазирлиги ва "Uzreport" ахборот агентлиги билан ҳамкорликда ўтказилмоқда. Танлов ҳалқаро ва миллий журналистиканинг энг юксак ютуқларини кенг омаллаштириш, соҳа ходимларининг фуқаролик позициясини намоён этиш, уларда ўз фаолиятиға янғича ёндашуви шакллантиришда муҳим омил бўлаётди.

Танловда телевидение, радио, матбуот ва интернет-журналистика йўналишларидаги асосий мукофотлар билан бирға журналистларнинг ихтисослашувини қўллаб-қувватлаш мақсадида рағбатлантирувчи номинациялар ҳам таъсис этилган. Ижодий беллашувининг мавқеи, қамрови йил сайин кенгаймоқда. 2006 йили илк бор ўтказилган "Олтин қалам" Миллий мукофоти учун танловда ғолиблар 13 номинация бўйича аниқланган бўлса,

жорий йилда 27 номинация бўйича мукофот таъсис этилди. Бу йил "Муस्ताқкам оила йилиға бағишланган энг яхши материал учун" янғи йўналиш ҳам жорий этилди. Номинациялардан бири мамлакатимиз ҳаёти, ижтимоий-иқтисодий, маънавий-маърифий жиҳатлардаги туб ижобий ўзгаришларни ҳолис ва ҳаққоний ёритаётган хорижий журналистларға ажратилди.

Шу кунға қадар ўтказилган олтин танловда 155 нафар журналист асосий ва рағбатлантирувчи мукофотларға сазовор бўлди. "Олтин қалам" VII Миллий мукофоти учун ҳалқаро танловда 470 нафар журналист 8,3 мингта яқин ижодий иши билан қатнашди. Ажратилган мукофот фонди қарийб 189 миллион сўмни ташкил этади. Бу ўтган йилги мукофот жамғармасидан салкам 40 миллион сўм кўпдир. Ғолибларни тақдирлаш, танловға тайёрларлик кўриш ва ўтқазилган мукофот билан боғлиқ сарф-харажатлар Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси хузуридаги Нодавлат но-тижорат ташкилотлари ва фуқаролик жамиятининг бошқа институтиллари қўллаб-қувватлаш Жамоат фонди томонидан ажратилди.

Танловнинг бош миллий мукофотини қўлга киритган "Фарғона ҳақиқати" — "Ферганская правда" газеталари таҳририяти (бош муҳаррири Баҳромжон Обиджонов) — махсус диглол ва республикамиздаги энг ҳам иш ҳақининг 200 баробари миқдоридидаги пул мукофоти билан тақдирланди. Ижодий беллашувининг телевидение, радио, матбуот ва интернет-журналистика йўналиши, шунингдек, рағбатлантирувчи мукофотлар совриндорлари ҳам пул мукофотлари билан тақдирланди. Тақдирда БМТ, ЮНЕСКО, Жаҳон банки, "Минтақавий мулоқот" (Словения) каби

ҳалқаро ташкилотларнинг Ўзбекистондаги ваколатхоналари томонидан ҳам рағбатлантирувчи мукофотлар топширилди.

Президентимиз томонидан миллий журналистика равнақи йўлидаги рағбат ва эътиборни, гамҳўрликни кундалик фаолиятимиз давомида ҳаммиша хис этиб яшаймиз, — дейди танлов ғолиби, Қорақалпоғистон Республикаси телерадиокомпанияси радиоканалининг катта муҳаррири Лалахан Нураддинова. — Бу танлов ҳар бир каламқоши ўз фаолиятини танқидий-таҳлилий нуқтаи назардан баҳолашға, тезкор давр талабига асосида ижод қилишға, фаолиятиға янғича ёндашишға ундайди. Янада фаол бўлиб, изланиш, замон билан ҳамнафас ва ҳамқаддам тарзда юртимиз манфаатларига хизмат қилиш орқали билдирилган юксак ишонччи оқлайман.

Мамлакатимизда вазирлик ва идоралар ахборот хизматлари самарали фаолият кўрсатиши учун барча зарур шароитлар яратилган, — дейди "Олтин қалам" VII Миллий мукофотининг "Энг яхши матбуот хизмати" номинацияси ғолиби, Ўзбекистон Республикаси Марказий банки ахборот хизмати бошлиғи Аскар Ҳайдаров. — Бундай юксак эътибор ва рағбат ахборот хизматларининг аҳолини ишончли ахборотлар билан таъминлаш борасидаги масъулиятини янада оширишға ундайди. Тақдирда санъат усталари ва ижрочи ёшлар иштирокида концерт намойиш этилди.

Тантанали маросимда Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари А.Арипов сўзға чиқди.

Назокат УСМОНОВА, Ўза мухбири

ИЖОДИЙ КЕЧА

Юнус Ражабий, Фахриддин Содиқов, Набижон Ҳасанов, Ғанижон Тошматов, Саиджон Калонов, Комилжон Жабборов, Дони Зокиров, Сайфи Жалил каби забардаст санъаткорларнинг улмас асарлари бугунги кунда ҳам ҳофизу хонандаларимиз томонидан қуйлиниб, ҳалқимизға тақдим этиб келинмоқда. Ана шундай санъаткорлардан бири Ўзбекистон ҳалқ артисти Коммуна Исмоиловадир.

Яқинда консерваториянинг катта залида "Муस्ताқкам оила йили"ға бағишлаб устоз санъаткорнинг ижодий кечаси ўтказилди. Ўзбекистон ҳалқ артистлари Матлуба Дадабоева, Замира Суянова, Меҳри Бекжоновлар билан бир қаторда ёш ижрочилар — "Шарқ тароналари" фестивали совриндори Нодира Пирматова, "Зулфия" мукофоти совриндори Шахло Салаева, "Келажак овози" мегатанлови ва республика танловлари совриндорлари Фотима Искандарова, Дилором Абдузимова, Нилуфар Муродова, хонандалар Фазилат Худойназарова, Дилфуза Нурматова, Жавлонбек Машарипов ўз санъатлари билан йиғилганларни мамнун этдилар.

Бахтиёр АЗИМОВ

БИЛДИРИШ
Шу йилнинг 10 май пайшанба кунли соат 15.00 да Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмасида "Онажоним — шеърят" тўғарагининг навбатдаги машғулотли бўлади. Машғулотта барча қизиққанлар тақлиф этилади.

Манзила: "Ўзбекистон" кўчаси, 16 А уй, 6-ғават.

Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси.

Улуғ шоир ва мутафаккир Алишер Навоийнинг иждоди меросини ўрганиш, тарғиб-ташвиқ этишда устоз навоийшуносларимиз қаторида профессор Натан Маллаевнинг ҳам хизматлари катта. Унинг йирик монография тадқиқотлари, илмий-оммабоп рисоалари, қўлнамалари, асосан, ана шу мавзуга бағишланган. Н.Маллаев классик ёзма адабиёт ва фольклорнинг ўзаро таъсири масалаларига бағишланган илмий ишлари билан ўзбек адабиётшунослигида янги бир йўналишни бошлаб бердики, бу йўналиш кейинчалик унинг шогирдлари томонидан давом эттирилди. Бу жиҳатдан, олимнинг "Навоий иждодиётининг ҳақиқий негизи", "Алишер Навоий ва халқ иждодиёти" ҳамда "Из вечного родника" китоблари ўз вақтида навоийшуносликда муҳим илмий аниқлиқ сифатида алоҳида эътироф этилган эди. У Алишер Навоийнинг улуг'лигини, асарлари севиб ўқишчи, ўрганилиши, эъзозлини асосини инсонпарварлигида кўради. Бу жиҳат, айниқса, "Навоий ва халқ иждодиёти" монографияси ва шу асосда ёқланган докторлик диссертациясида аққол акс этган. Оғзаки ва ёзма адабиётнинг ўзаро таъсирига оид назарий фикрларда Урта Осиё халқларининг, jumладан, ўзбек халқининг жаҳон фани, маданиятига қўшган ҳиссаси аниқ далиллар орқали исботланган.

УМР ҲИКМАТИ

Ушбу тадқиқотнинг шу турдаги илмий ишлардан яна бир фарқи томони шундаки, синчков адабиётшунос "халқ иждодиёти" муаммосини кенг маънода халқ яратган меъморилик, таъсирий санъат, ҳаттолик, мусиқа ва бошқа соҳалар билан уюлганда олиб чиқилган таҳлил қилган. Шу жиҳатдан унинг ушбу йўналишдаги тадқиқотлари фақат адабиёт тарихини ўрганув-

чилар учун эмас, балки санъат тарихини ўрганувчилар учун ҳам янги йўналиш саналади.

Н.Маллаевнинг илмий изланишлари ўз вақтида қўшни ва қардош республикалар мутахассислари томонидан ҳам эътироф этилган эди. Jumладан, қозғистонлик Р.Бердибоев, З.Ахметов, М.Қоратоев, В.Лизунова, тожикистонлик

у кишининг эълон қилган ишлари орасида фарзғўйлик билан ёзилган мақола у ёқда турсин, бирорта жумла ҳам учрамадим. Бироқ бундан Н.Маллаев хамиша илмда ўрта йўлни тутган экан, деган хулосага келмаслик керак. Балки у илмий изланишларида доимо ҳолис ва нуктадон бўлишга интилган.

Албатта, ҳар бир олим ўз даврининг фарзанди сифатида мафкуравий чекланишларга йўл қўйиши табиий. Адабиётшунос С.Олим ёганидек, "...истаъмизми-истаъмизми, ҳар бир олим иждоди ёҳуд ҳар бир илмий тадқиқот, аввало, ўз даврининг маҳсули. Тўғриси, у даврларда аҳли илмнинг қалами занжирбанд эди. Навоийга қандай муносабатда бўлиши кераклигини ўша замон сибсатчилари белгиллаб берган. Шунинг учун биз олдинги илмий тадқиқотлар муаллифларига ҳа де тош отавериш йўлидан бормаслигимиз керак".

Олий филологик таълимнинг етакчи мутахассисларидан бири сифатида Н.Маллаев биринчи бор университет ва педагогика институтлари учун энг қадим замондан XVII асргача бўлган ўзбек адабиёт тарихи дарслигини яратди. Дарсликнинг ундан бир қисми Алишер Навоий ҳаёти ва иждодига ажратилган бўлиб, биринчи манбаларни кенг ва чуқур ўрганиш, навоийшуносликнинг тажрибаси ва самаларидан иждодий фойдаланиш асосида яратилган. Дарсликнинг "Навоийнинг фаолиятини ва меросини ўрганиш тарихи", "Навоий лирикаси", "Навоийнинг элик асарлари", "Навоий — адабиётшунос", "Навоий — эски ўзбек адабий тилининг асосчиси" қисмларида олим устоз навоийшунос сифатида аққол намоян бўлган эди.

Н.Маллаев улуг' шоир таваллудининг 525 йиллигини тайёрлаш ва ўтказишда

жонбозлик кўрсатди, Алишер Навоий номидидаги Адабиёт музейини ташкил этишда фаол иштирок этди. Юбилей ташкилий комитети тошпириги билан "Улуғ ўзбек шоири ва мутафаккири" рисоласини ёзди. Рисола ўзбек, қорақалпоқ ва рус тилларида чоп этилди. Мураббий сифатида

Низоий номидаги Тошкент давлат педагогика университетига умрининг охиригача ёш авлодга таълим берди. Алишер Навоий ўқув музейини ташкил этишда ташаббускор бўлди, музей ҳузуридаги "Ёш навоийонлар" тўғрагини бошқарди. Айниқса, юқори малакали филолог мутахассислар ва илмий ходимлар тайёрлашда кўп хизмат қилди. Унинг бевоқиф илмий раҳбарлигида беш нафар фан доктори, йигирмадан зиёд фан номзодлари тайёрланди.

Олим ҳаётининг сўнги йилларида Рўдақий иждоди тадқиқига кириша бошлаган эди. Яқинда домланинг 1992 йил 18 ноябрда ёзган илмий ҳисоботи қўшим тушиб қолди. Унда домла кафедранинг, касбдошларининг кўмаги билан, умр вафо қилса "Ўзбек адабиёт тарихи" дарслигининг 4-наширини қайта қўриб чиқиши, дарсликка тасавуф оқимини янги концепция асосида киритиши, Аҳмад Яссавий ва Сулаймон Бокироний иждодиётига янгина муносабатини акс эттириши, шунингдек, Алишер Навоийнинг форсий касидаларини таҳлил қилиши, "Навоий ва антик дунё" мавзусида тадқиқот ёзишни режалаштиргани қайд этилган экан...

Домланинг орауси бугунги кунда шогирдлари томонидан амалга оширилмоқда. Демак, устознинг ибратли ҳаёти шогирдлари йўлини доимо йўлчи юлдуздек ёритиб туриши тайин.

Бухориддин МАМЕДОВ,
филология фанлари доктори,
профессор

Кургазма залпариди

лардан Иззет Куртнезиронинг Орол дегизги фовежасига бағишланган асарлари ҳам чуқур мазмуни, ўзига хос тасвири билан аҳамиятли.

Шохиста ОРТИКОВА

Ўзбекистон Бадий академиясида республика "Меҳрибонлик" уйлари тарбияланувчилари ўртасида аънавий "Камалак жироси" расмлар кўрик-танлови бўлиб ўтди. Кўрик-танловда "Меҳрибонлик" уйлари бир ярим мингга яқин тарбияланувчилари иштирок этиб, вилоят босқичларида голий деб топилган юздан ортиқ акварел расмлар ва саксондан ортиқ амалий санъат асарлари яқиний босқичга тақдим этилди.

Тасвирий ва амалий санъат йўналишида тўрт ёшдан ўн олти ёшгача бўлган иштирокчилардан ўн икки нафар голийлар ва ўн та турли номдаги совриндорлар аниқланди. Кўргазма давомида Тошкент шаҳридаги иқтидорли тарбияланувчилар ўртасида тезкор расмлар кўрик-танлови ҳам ташкил этилди. Болалар ижросидаги қўшиқ ва рақслар тадбирга файз бағишлади.

Хилола АБДУРАҲМОНОВА

Маданий Ҳаёт

Тошкент Фотосуратлар уйида Шамил Давлетхоновнинг "Шакллар олами" кўргазмаси очилди. Унда муаллифнинг турли халқларнинг қадимий рамз ва нишонлари акс этган саксонга яқин ишлари намойиш этилмоқда. Шамил Давлетхонов фўқаро авиацияси бўйича муҳандис. У ўн йил мобайнида тамга, нишон, хаусмарк, васмалар ва камон каби дунё халқларининг қадимий белгиларини йиғиб, чуқур ўрганган. Уларни томошабинларга таништириш мақсадига таниқлий расмлардан тасвирий сабоқ олди. Тошкентликлар ва пойтахтимиз меҳмонлари икки ҳафта мобайнида рамзлар кўргазмасидан баҳраманд бўлишадди.

Ситора ТОЛИБЖОНОВА

«Ўзбекнаво» эстрада бирлашмаси жамоаси бирлашманинг Жизнас вилоят бўлинимси директори Холмурод Салимовга волида муҳтармаси

Худобр ая САЛИМОВАнинг

вафоти муносабати билан ҳамдардик билдиради.

ХОНАНДА ОДОБИ

унинг эл ачада обрў-этиборини белгилайди

Ёш истеъодлар ва иқтидорли хонандалар ўз имкониятларини намоян этишлари учун юртимизда барча шарт-шароитлар яратиб берилмоқда. Муҳташам санъат хошоналари, шинам концерт заллари эшикларини улар учун ҳамиша очик.

Айниқса, ёш истеъодлар учун "Нихол" мукофотининг ташкил этилгани, турли номдаги кўрик-танловлар, фестивалларнинг мунтазам ўтказиб келинаётгани иқтидорли хонандалар маҳоратининг чарқлашишига, улар иждодининг тарғиб-ташвиқ қилинишига, ўзаро тажриба алмашишига муҳим аҳамият касб этмоқда.

Ҳўш, барча хонандалар ҳам ўзларига берилаётган бундай имкониятлардан тўлиқ фойдаланиб, уларга кўрсатилаётган эътибор ва ғамхўрликка муносиб жавоб бераётганларми? Афсуски, бундай саволга бирдек ижобий жавоб бериб бўлмайди. Айримлари саёз ва тузуриқсиз хонишлари билан тингловчилар савиясига салбий таъсир кўрсатаётган бўлса, бошқалари "юлдузлик" касалига чалиниб, босар-тусарини билмай қолаётган.

Хусусан, хонанда Ботир Қодиров лицензия битимида назарда тутилган талаблар ва шартларни мунтазам равишда бузиб, шу билан бирга Вазирилар Маҳкамаси томонидан тасдиқланган "Республика ва вилоятлар танлики санъаткорлари ва театр артистлари иштирокида қишлоқ жойларда ўтказиладиган маданий-маърифий учрашувлар ва тарғибот-ташвиқот тадбирлари режа" си ижросини таъминламаган. Шунингдек, Миллий эстрада санъатини ривожлантириш ва мувофиқлаштириш Кенгашида тасдиқланган "Эстрада санъати соҳасида фаолият юритаётган санъаткорларнинг хориж давлатларига чиқиши тўғрисида" ги тартибда белгиланган қоидаларга риоя қилмаган.

Шуларни эътиборга олиб, хонандага 2012 йилнинг 20 мартда берилган лицензия шу йилнинг 26 апрелидан бошлаб тўхтатилди.

"Ўзбекнаво" эстрада бирлашмаси Матбуот хизмати

ЎЗИ ҲИМ, ЎЗИ ҒНАДИ

Кўпчилик электр қуввати нархи ошганда нолинади, бироқ уни тежаб ишлатишга асло одатланма олмайдми. Холбуки, бу қимматбаҳо мўжизадан тежаб фойдаланиш йўлини жуда кўп ва оддий.

— Ҳамма гап ҳақсалага боғлиқ, — дейди энергетик А.Рябцев «АиФ»нинг 15-сонига. — Масалан, оддий учиримал қолдиган битта телевизор ойига 300 Россия рублини "юти юборади". Бунинг устига розеткадан узилмаган микро тўқилни пец, радио, видеомагнитофон, музлатгич, телефон зарядлаш, сухари

Баҳри муҳитага навад

тайёрлаш, қаҳва қайнатиш ускуналари, кир ювиш машинаси ва ҳоказолари ҳам қўшангиз улар бекордан-бекорга тортадиган электр қуввати анча-мунча бўлади. Холбуки, музлатгичдан бошқасини кераксиз вақтда ўчириб, розеткадан узиб қўйсангиз кифоя. Аранг кўзга ташланган сенсор чирокоси ойига 2 кило-ватт электр "суради". Сенсорни ёниб, уландини кутиб турадиган шундай 10 та ускуна эса, ойига кам деганда 300 рублнинг "бошига етadini.

Агар ҳақсала қилинса, музлатгични ҳам тежамли ишлатса бўлади. Бунинг учун уни иттиши батареясидан узокроқ ва офтоб тўшмайдиган жойга қўйинг. Иккинчидан, юкхонасидаги муз қалинлай бошлаши билан дарров эритиб олинг, акс ҳолда у эригич ишлаб, токни кўп тортади. Музлатгич танлаётганда А классли тежамкордан харид қилинг. А классли идиш-товуқ ва кир ювгич машиналар ҳам электрга тежамли. Уларни ишлатганда бирдангина кўп нарса қўйманг, эригич ишлаганда электр кўп сарф бўлади. Олтига коса ёки тарелка, 3 кило кир бир марта ювиш учун яхши меъёр.

Айрим шаҳарларда уч тарифли электр ҳисоблагичлар жорий этилган. Ундан

фойдалансангиз эскисини янгисига алмаштириш харажати 2-3 йилда қопа-нади, негаки, кеч соат 23 дан эрталаб соат 7 га қадар фойдаланилган электр қуввати кундузгисидан 4 баробар арзон. Шунга қўра, кўпгина маиший жиҳозларни тежамли вақтларда ишлатишга одатланиш мумкин.

Доимий равишда токка уланган телевизор кўплар учун "овозли фон" вазифасини ўтайди, холос. Холбуки, у қанча кўп ёқилган турса, шунча тез ишдан чиқади. Бундан ташқари, уйлари табиий ёруғлик билан таъминлашга алоҳида эътибор бериш керак. Кундузлари ўриндиққа оҳиста чўкиб, бирор қизқарлик китобини ўқиш учун электр люстрани ёқмасдан, пардаларни кенг очиб қўйса ҳам бўлади. Айни чоғда, ромларнинг ойналари ҳамиша тоза ва озода, ёруғлики яхши ўтказадиган бўлишига эътибор беринг.

Ҳозир одамнинг харажати қараб автоматик равишда ишга тушадиган учирлиб-ёқичлар чиққан. Бу ускуна хона, дахли ва йўлларда одам бўлмаганда чирокчи ўчиради, сиз хонанга киришишигиз билан ёқади. Шунинг унутмангки, электр иситкич ускуналари токни кўп сарфлайди, муҳими иситкич тез чиқиб кетадиган дареза ва эшик тирқишларини яхшилаб бекитиш керак.

Бинобарин, рўзгорда электрни тежаб ишлатиш билан боғлиқ бундай "майдон-чуйда"лар жуда кўп. Аслида эса, улар сиз ўйлаганчалик майда-чуйдалар эмас. Негаки, кўзга арзимас бўлиб кўринган ана шу нарсалар, аввало, ҳаётнингизни тежайди, қолаверса, оила аъзоларингиз шунга одатланади. Бу тарбиянинг айна ўзидир. Энг муҳими эса, тежалган электр — тежалган газ, нефт, кўмир, сув захираси ва ҳоказо. Бундан ҳам муҳими, демак, ҳаво мусаффо, осмон бегубор, саломатлигимиз мустаҳкам бўлади.

Ўзбекистон Қуролли қучлари музейида "Иждодининг илхому ўзингсан, Ватан!" номли кўргазма очилди. Унда "Азамат ва азаматлар гуруҳи" иждодкорларининг асарлари намойиш этилмоқда.

Таниқли ҳайкалтарош, график rassом Азамат Ҳотамов ташаббуси билан устоз ва шогирд аъналарининг давомийлиги тимсоли сифатида вужудга келган бу гуруҳ аъзолари юртимиз тасвирий санъатига муносиб ҳисса қўшиш йўлида изланмоқдалар. Ҳозирга қадар гуруҳ Тошкентдан ташқари Самарқанд, Қашқадарё вилоятларида кўргазмалар уюштириб, мактабларда ёш истеъодларга маҳорат дарслири ўтишди.

Кўргазма экспозициясидан алликка яқин ҳайкалтарошлик ва рангтаъсир асарлари ўрин олган. Айниқса, ёш ҳайкалтарош Нормурод Нежатовнинг гипс, мрамар, металл, ёғоч ва тошдан ишлаган асарлари санъат илоҳомандлари диктатини жалб этди. Мрамардан ишланган "Севишганлар", "Ора", "Машраб", "Дуо" каби гўзал асарлари яратган Нормуроднинг ўз касбига муваббатини намоян этди. Истеъодли талаба-

Маданий Ҳаёт

Маданий Ҳаёт

Наманган вилоятининг Чуст туман маданият саройи ҳамда маданият ва истироҳат боғида "Номодий маданий мерос объектларини муҳофаза қилиш, асраш, тарғиб этиш ва улардан фойдаланиш" мавзусида республика ўқув-амалий семинари бўлиб ўтди. Тадбирда "Номодий маданий меросни ҳужжатлаштириш" мавзусида профессор Ў.Тошматов ва Р.Абдуллаев ахборот бердилар. Профессор М.Жўраев экспедиция жараёнида ўрганган объектлар, маросимлар, байрамлар, табиат ва коинотга оид билимлар, урф-одатлар йўналиши бўйича аниқланган маълумотлар юзасидан фикр-мулоҳазаларини билдирди.

Семинар доирасида маданият ва истироҳат боғида амалий кўргазма ташкил этилди. Тадбир сўнгида катта ашула, аския, ўлан ва лапар ижрочилари иштирокида концерт дастури намойиш этилди.

Мухтасархон ҚАРИМОВА

Ўзбекистон Бастакорлар уюшмаси уюшма аъзоси, Ўзбекистон Республикаси санъат арбоби, композитор Дилором Омонуллаевага падари бузруквори

Дарвин ОМОНУЛЛАЕВнинг

вафоти муносабати билан чуқур таъзия ихзор этади.

МУАССИСЛАР: ЎЗБЕКИСТОН
РЕСПУБЛИКАСИ МАЛАНЯТИ
ВА СПОРТ ИШЛАРИ ВАЗИРАТИ,
ЎЗБЕКИСТОН ЕЗУВЧИЛАР
УЮШМАСИ

ҲОМИЙ: "МАТБУОТ ТАРҚАТУВИЧ"
АКЦИЯДОРЛИК КОМПАНИЯСИ

Бош муҳаррир Саъдулла ҲАКИМ

Манзил: Тошкент — 100083, Матбуотчилар кўчаси, 32
Қабулхона — 233-52-91 Электрон манзил: uzas@b2c.uz
Котибият — 233-49-93

Таъқид ва адабиётшунослик бўлими: 236-56-50 Санъат бўлими: 236-56-48
Иجتимоий ҳаёт бўлими: 236-57-42 Назм ва наср бўлими: 236-58-55

Бош муҳаррир Саъдулла ҲАКИМ

Тахриратка келган қўғизмалар таҳмиш этилмайди ва муаллифларга қайтарилмайди.

Муаллифлар фикри тахрират кўчиси назарида қўғизиллиш мумкин.

Масъул котиб — Асрор СУЛАЙМОНОВ
Навбатчи муҳаррир — Гулчехра УМАРОВА
Саҳифаловчи — Элёр МАХМУДОВ

«Шарқ» нашриёт-натбаа акциядорлик компанияси Босмаховаси.

Босмаховаси янақалли Буюк Тўроқ кўчаси, 41 ўй

Босишга топириш вақти — 20.00. Босишга топирилди — 22.18

Газета Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 13.06.2007 йил 0283-рақам билан рўйхатга олинган. Адади — 6911 Вуртма Г — 544. Ҳақими — 3 босма табоқ А-2. Назм кўрсаткичи — 222. Ташкилотлар учун — 223. 1 2 3

ЖУМА КУНЛАРИ
ЧИҚАДИ.

СОТУВДА НАРХИ
ЭРКИН

ISSN 2361-614X

9772181614000